# Į LAISVĘ

Nr. 19 | Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VII. 15 | Antradienis


## Vokiečių armija toliau veja Stalino linijoj sumuštą ir pakrikusį priešą

### *Aviacija naikina bolševikų užfrontę, neduodama priešui planingai trauktis*

**Vyriausioji Fiurerio būstinė. VII. 14. ELTA.** Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

**Rytų fronte**

Veržimasis pirmyn Rytų fronte vyksta planingai toliau. Suomijos ginkluotosios pajėgos, vadovaujamos feldmaršalo Mannerheimo, puola abiejuose Ladogos ežero pusėse. Laivai naikintojai nuskandino du sovietų laivyno sargybinius laivus.

**Vakarų fronte**

Jūroje aplink Angliją kovos lėktuvai padegė du vieno konvojaus krovinių laivus ir pataikė bombomis į kitus du prekybos laivus. Naktį į liepos 14 dieną kovos lėktuvų junginiai labai sėkmingai bombardavo uostų įrengimus Anglijos pietų ir pietryčių pakraštyje. Priešo lėktuvai tą naktį buvo įskridę su silpnomis pajėgomis į šiaurės vakarų Vokietiją, kur jie numetė keletą bombų, nepadarydami, tačiau, jokių nuostolių. Naktiniai naikintuvai numušė vieną britų kovos lėktuvą.

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Liepos 13 d. vokiečių oro pajėgos puolė į Rytus nuo Vitebsko ir Žitomiro esančią prie Stalino linijos sumuštą sovietų kariuomenę. Rusams buvo padaryta gana didelių žmonių, sunkiųjų ginklų ir susisiekimo priemonių nuostolių. Bombomis buvo padaryti netinkami naudotis daugelis sovietų tankų ir baterijų, be to, vienas šarvuotasis traukinys. Jau nutrauktas geležinkelių linijas aplink Petrapilį ir Smolenską liepos 13 d. vokiečių lėktuvai vėl daugelyje vietų puolė ir sugadino. Be to, Kijeve bombomis buvo sunaikinta eilė karinių taikinių. Buvo padegti įvairūs sandėliai. Bombos sugriovė vandentiekį. Numesti nuo bėgių keletas traukinių, sutrukdant tuo kariuomenės gabenimą.

BERLYNAS. VII. 14 ELTA. Petrapilio linkme puolantieji vokiečių kariuomenės daliniai liepos 13 d., užėmę sovietų betoninius sustiprinimus ir sumušę atskirus pakrikusius jų kariuomenės dalinius, pasislinko toliau į priekį. Liepos 13 d., vokiečių kariuomenė, pasinaudodama savo laimėjimais pralaužiant Stalino liniją,

**plačiu frontu veržėsi toliau į šiaurę nuo Pripečio pelkių — per Dniepro upę ir viršutinę Dauguvos tėkmę.**

Besitraukiantieji bolševikų kariuomenės daliniai tą pat dieną įvairiuose fronto ruožuose aplink Vitebską mėgino pakartotinai spirtis. Tačiau besiveržianti į priekį vokiečių kariuomenė visur rusus išstūmė iš jų pozicijų, padarydama jiems milžiniškų nuostolių.

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Smarkiai Rytuose vokiečių puolami, bolševikai ir liepos 13 d. tebesitraukė daugelyje fronto ruožų į Rytus nuo Stalino linijos atgal. Iš dalies sovietų divizijos traukiasi visiškai pakrikusios. Tai matyti ir iš pirmojo naujai paskirto sovietų vidurinio fronto sektoriaus vado Timošenkos įsakymo. Tame įsakyme pažymima, kad savavališkas traukimasis nuo priešo būsiąs baudžiamas karo lauko teismo numatytomis bausmėmis.

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Pralaužiant Stalino liniją, vokiečių kariuomenė greta giliai įrengtų įtvirtinimų paėmė neseniai baigtą modernišką šarvuotą fortą. Šis fortas buvo pastatytas pagal didžiųjų prancūzų įtvirtinimų pavyzdžius. Puolant didžiuosius šarvuotus fortus Bobruisko srityje, visa įgula pateko į vokiečių nelaisvę. Ją sudarė 2 karininkai, 1 politinis komisaras ir 300 vyrų. Be to, oficialiai forto įgulai priklausė viena moteris sovietų puskarininkio uniforma.

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Liepos 13 d., mėginant sovietų lėktuvams pulti Ploesti miestą Rumunijoje, vokiečių naikintuvai numušė šešis sovietų lėktuvus, tame skaičiuje keturis — oro kautynėse.

## *Kremliaus valdovai jau kraustosi iš Maskvos*

**Berlynas. VII. 14. ELTA.** Berlyno politinių sluoksnių nuomone, atrodo pasitvirtinančios užsieniuose paskelbtos žinios, kad

**bolševikiniai valdovai Kremliuje yra jau išvykę iš Maskvos arba rengiasi išvykti.**

Taip pat tuose sluoksniuose laikoma galimu dalyku, kad šiuo me u Kremlius yra paprašęs akredituotų užsienių valstybių atstovų Maskvoje išvykti iš Sovietų Sąjungos sostinės.

## Londone jau žuvo 30.000 gyventojų

AMSTERDAMAS. VII. 14. ELTA. Kaip matyti iš anglų informacijų biuro pranešimų, šiandien, kalbėdamas per Londono miesto valdybos posėdį, Anglijos ministeris pirmininkas padarė labai pažymėtiną prisipažinimą apie Churchillio prieš Vokietijos gyventojus užtrauktojo oro karo pasėkas. Churchillis tarp kita ko pareiškė, kad Londone per oro karą užmušta 30.000 žmonių.

**ANGLIJOS GYVENTOJAI DAUG KENČIA NUO KARO**

BUENOS AIRES. VII. 14. ELTA. Laikraščio „Nacional News" Londono korespondentas Pontneufas patiekia įdomių duomenų apie tai, kaip besitęsiąs karas veikia Anglijos gyventojus. Nors Anglijoje, rašo jis, dar nėra epidemijų, o taip pat ir nėra žinių, kad būtų rimtai sutrikęs maisto tiekimas, vis dėlto, atrodo, kad nuolat ilgėjantis sėdėjimas slėptuvėse rimtai paliečiąs bendrą Anglijos gyventojų sveikatos stovį. Vyrai ir moterys serga nervų ligomis. Pas daugelį tos ligos pasireiškiančios taip smarkiai, kad net normaliomis aplinkybėmis bijomasi išeiti į orą. Vienas žymus gydytojas pasakęs, jog jis įsitikinęs, kad bestatant vis naujas slėptuves tik didinama ta baimės būklė ir mažinamas anglų tautos nervų atsparumas.

Pontneufas toliau praneša, kad, kaip to ir buvo bijotasi karo pradžioje, užkrečiamosios ligos vis plintančios. Palyginus su 1940 metų pirmaisiais mėnesiais, kuomet oficialiai buvo nustatyta 40.000 susirgimų raupais, susirgimai ta liga per tą pat šių metų laikotarpį padidėjo iki maždaug 112.000. Susirgimai kokliušu padidėjo 9 kartus, difteritu — beveik du kartus, o skaičius sergančiųjų skarlatina padidėjęs nuo 8.700 iki 112.000. Tas susirgimų padaugėjimas esąs toks rimtas, kad jų priežastis negalinti būti tik atmosferos įtaka ar šiaip kokie pripuolami veiksniai.

## Rytų fronte per 3 savaites užkariautas dukart didesnis plotas, negu Anglija

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Vietiniuose politiniuose sluoksniuose šiandien vėl pabrėžiami tie milžiniški plotai, kuriuos iki šiol įveikė vokiečių kariuomenė, sėkmingai žygiuodama į Rytus. Vokiečių armijos, pažymima, sėkmingai ir lengvai nugalėjo abu veiksnius, — erdvę ir masę — kurie, kaip priešai tikėjosi, turėjo vokiečių kariuomenę parklupdyti.

**Per tris savaites ji užkariavo mažiausiai dukart didesnį plotą, negu Anglija.**

Dėl sėkmingų vokiečių karo veiksmų Rytuose Berlyno politiniuose sluoksniuose, be to, pažymima, kad greitas vokiečių kariuomenės prasilaužimas neleido, visų pirma, rusams planingai trauktis. Rusų kariuomenės gynimosi atkaklumą, tų sluoksnių manymu, paaiškina pirmoje eilėje tai, kad sovietų armijoms nebebuvo likę galimumo laiku atsipalaiduoti nuo besiveržiančių į priekį vokiečių kariuomenės dalinių.

Toliau pareiškiama, kad **bolševikų kariuomenės daliniai daugeliu atvejų jau vienas su kitu susimaišę ir kad juos sudaro įvairių ginklų rūšių grupės.**

Yra taip pat ženklų, kad vis labiau menkėja ir rusų kovingumas. Perbėgėlių skaičius nuolat didėja.

**Tolimesniu didėjančios sovietų kariuomenėje suirutės ženklu laikomas atrastas vyriausiojo viduriniojo sovietų fronto ruožo vado Timošenkos įsakymas.**

Tame įsakyme pažymima, kad savavališkas pasitraukimas nuo priešo bus baudžiamas pagal karo lauko teisę. Primenama tai, kad per praėjusį karo žygį Vakaruose panašius įsakymus, prieš sugriūvant jų armijai, davinėję ir prancūzai.

**BOLŠEVIKAI IŠ ESTIJOS IŠVEŽĖ NEPAPRASTAI DAUG GYVENTOJŲ**

**Helsinkis. VII. 14. ELTA.** Pastarosiomis dienomis, kaip praneša laikraštis „Ilkka", iš Estijos į Suomiją atvyko iš viso 400 pabėgėlių, kurių tarpe keturi buv. Estijos armijos karininkai, kurie dabar nori dalyvauti kovoje su Sovietų Sąjunga. Savo kelionę į Suomiją estai atliko mažu irkliniu laiveliu labai dramatinėmis sąlygomis. Pabėgėliai, kaip buvo pranešta, turėjo ypatingą laimę, nes kelionėje su paprastu irkliniu laiveliu jiems pavyko sučiupti vieną sovietų lėktuvą, su kuriuo jie persikėlė per Suomių ilanką. Pabėgėliai patvirtino, kad iš Estijos buvo masėmis išvežami gyventojai.

**Tr nspor si prasidėjo dar savaitę prieš karą ir įgavo tokį mastą, kad šiandien gal'ma kalbėti apie visuotinį gyventojų evakuavimą.**

## Vašingtonas patenkintas Sovietų S-gos Anglijos karo sutartimi

**KALBAMA APIE GLAUDESNIUS RYŠIUS TARP JUNGT. VALSTYBIŲ IR SOVIETŲ S-GOS**

**New Yorkas. VII. 14. ELTA.** „New York Times" Vašingtono korespondentas praneša, kad Vašingtono oficialūs sluoksniai neslepia savo pasitenkinimo tarp Anglijos ir Sovietų sudarytąja karine sutartimi. Anglijos atstovai pareiškę, kad Sovietų Sąjunga, įsipareigodama nedaryti atskiros taikos, — nors ir žinodama, kad anglų pagalba esanti ribota — tuo aiškiai pareiškusi savo nepalenkiamą pasiryžimą. Dar reikšmingiau esą tai, kad Stalinas sutartį pasirašęs kaip tik tuo metu, kuomet Sovietų Sąjunga ko smarkiausiai esanti Vokietijos spaudžiama. Jungtinių Valstybių užsienių reikalų departamentas to susitarimo dar nekomentavęs. Sovietų atstovybės Vašingtone atstovai kalbėję apie glaudesnius ryšius tarp Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Valstybių.

**ANGLAI KVIEČIA MELSTIS IR UŽ SOVIETŲ SĄJUNGĄ**

**Stockholmas, VII. 14. E.** „Svenska Morgenbladet" korespondento žiniomis iš Londono, Canterbury katedros klebonas kvietė melstis taip pat ir už Sovietų Sąjungą.

**Į REICHĄ ATVYKO ITALŲ SUSISIEKIMO MINISTERIS**

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Atsakydamas į Reicho susisiekimo ministerio Dr. Dorpmuellerio lankymąsi Italijoje, šiandien priešpiet į Reicho sostinę atvyko Italijos susisiekimo ministeris Host Venturis, lydimas daugelio italų susisiekimo veikėjų. Ministeris Host Venturis Vokietijoje viešės iki liepos 20 d. ir apžiūrės susisiekimo įmones ir įrengimus.

## Tai yra vienintelis atsitikimas, kad tokia milžiniška kariuomenė būtų sumušta savo frontuose

### *Berlyno spauda apie Stalino linijos pralaužimą*

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Sostinės rytinė spauda smulkiai komentuoja vyriausiosios karinių pajėgų vadovybės pranešimą, iš kurio vokiečių tauta ir pasaulis sužinojo, kad vokiečių kariuomenė Rytuose pralaužė Stalino liniją. Laikraščiai nurodo didelę šio milžiniško karinio laimėjimo reikšmę ir ryšium su tuo Maskvos ir Londono propagandos mėginimus išnaudoti savo tikslams tai, kad Vokietijos ginkluotųjų pajėgų pranešimai pastarosiomis dienomis kovas Rytuose tepaliesdavo vienu sakiniu. Laikraščiai konstatuoja, kad tuo metu, kai Vokietija leido dalykams ramiai vykti, sovietai dėjosi labai veiklūs ir Londone be New Yorke rimtai įsivaizdavo, jog prispausti bolševikai dar turi jėgų puolamajam smūgiui, kuris siekis tolimų tikslų. Kaip iš tikrųjų buvo, aišku iš paskutiniosios vokiečių pranešimo pastraipos, pagal kurią vokiečių šarvuočių armijos papildymo bazės jau buvo pasistūmėjusios prie pat ankstesnės Stalino linijos. Tuo pat metu laikraščiai dėkoja Fiureriui, kuris, jų žodžiais,

**pasirodė ne tik didžiausias savo tautos vadas, ne tiktai vienintelė Europos politinė galva, kuriai žmonija bus dėkinga už jos kultūros išgelbėjimą, bet iš naujo pasireiškė kaip karo genijus, kuris išsprendžia kiekvieną uždavinį, kurį jam pateikia likimas ir karas.**

Jam ir kariuomenei plaka širdis tautos, kuri suprato, jog ji privalo atsakyti už Europos ir savo ateitį. „Voelkischer Beobachter" konstatuoja, kad vokiečių laimėjimas prieš bolševizmą pataikė į pačią širdį, ir toliau rašo, kad, kaip nurodyta pranešime, Stalino linija yra pralaužta visose svarbiausiose vietose, ir vokiečių kariuomenės žygiavimas nukreiptas į reikšmingiausius priešo centrus — Petrapilį ir Kijevą. Tai vienintelis istorijoje toks didelis kariuomenės laimėjimas, rašo laikraštis „Montag".

**Tai yra vienintelis atsitikimas, kad tokia milžiniška kariuomenė būtų savo frontuose sumušta drąsios ir vienos idėjos įkvėptos armijos.**

## Fiureris pasveikino prezidentą Hachą

PRAGA VII. ELTA Prezidentą Emilį Hachą 69 metų amžiaus sukaktuvių proga telegrama pasveikino Fiureris, siųsdamas savo nuoširdžiausius linkėjimus. Reicho protektorius ministeris baronas von Neurathas lankėsi prezidento Hachos Lanų pilyje ir pareiškė prezidentui savo linkėjimus 69 metų amžiaus sukaktuvių proga.

**Vašingtonas. E.** Pagal karo ministerijos statistikos duomenis, Jungtinių Valstybių karo pramonė per pirmuosius šešis šių metų mėnesius dėl įvykusių 187 streikų neteko 2,5 milijonų darbo dienų.

## Vokietijos ambasados Maskvoje nariai atvyko į Turkiją

BERLYNAS. VII. 14. ELTA. Vokiečių pasiuntinybė Ankaroje praneša, kad liepos 13 d. priešpiet, vadovaujant ambasadoriui grafui von der Schulenburgui, aktyviai padedant Bulgarijos ir Turkijos vyriausybėms, per sovietų Turkijos sieną į Turkiją atvyko Vokietijos ambasados Maskvoje nariai ir Vokietijos konsulariniai atstovai Leningrade ir Batume su savo valdiniais. Vokiečių generalinio konsulato Vladivostoke nariai jau liepos 12 d. iš Sovietų Sąjungos atvyko į Mandžiūriją. **Ambasadorius grafas von der** Schulenburgas tuo pat metu įtraukė į savo transportą maždaug 100 Vokietijos piliečių, kurie, prasidėjus vokiečių sovietų karo veiksmams, dėl tarnybos arba kitų priežasčių buvo likę Sovietų Sąjungoje. Kad nedelsiant iš Sovietų Sąjungos galėtų išvažiuoti ten dar esantieji vokiečiai, kurie dėl techniškų susisiekimo priežasčių dar negalėjo sovietų turkų sienos pasiekti, bus pasirūpinta susižinoti su Vokietijos interesus atstovaujančiomis valstybėmis.

# Bolševikų milžinas gavo mirtinį smūgį

## *Taip apibūdina užsienio spauda prasilaužimą pro Stalino liniją*

STOCKHOLMAS. VII. 14. ELTA. Stockholmo spauda milžiniškomis antraštėmis deda žinią apie didžiuosius vokiečių ginklų laimėjimus per prasilaužimo kautynes prie Stalino linijos.

„Rusų kariuomenė — sunaikinimo išvakarėse", „Kelias į Maskvą, Leningradą ir Kijevą beveik atviras", — pareiškia „Svenska Dagbladet".

Atitinkama laikraščio „Socialdemokraten" antraštė yra: „Kijevas bus greit paimtas". Laikraštis pabrėžia, kad, jau iš anksčiau žinant, jog vokiečių kariuomenės vadovybės pranešimais galima pasitikėti, dabar jau nebereikią abejoti, jog „pasaka" apie Stalino liniją, kaip apie puikių sustiprinimų sistemą, jau esanti užbaigta. Stalino liniją reikią laikyti pralaužta, jos paėmimas tarp kita ko reiškiąs, kad vokiečių kariuomenei esąs atviras kelias į Maskvą.

„Stockholms Tidningen" nurodo, kad vokiečių kariuomenė jau dabar nužygiavusi daugiau negu pusę kelio į Maskvą, kad sovietai jau praradę savo gynimosi liniją ir kad jie neteksią taip pat ir savo svarbiausiųjų ginklavimosi centrų — Leningrado, Kijevo ir Maskvos, kurie vieni duoda 50% rusų karinės gamybos.

TOKIO. VII. 14. ELTA. Sekmadienį Japonijoje padarė sensaciją sėkmingas vokiečių kariuomenės prasiveržimas pro Stalino liniją. Nors japonų visuomenė ir ypač kariniai sluoksniai nė kiek neabejojo, kad vokiečių karinėms pajėgoms pavyks prasiveržti pro Stalino liniją, nors ir smarkiausiai sovietų ginamą, vis dėlto, nesitikėta, kad vokiečių kariuomenė ir jų sąjungininkai taip greit pasieks tokių laimėjimų.

Rytiniuose pirmadienio laikraščiuose didžiulėmis antraštėmis išspausdinti straipsniai, kuriuose atkreipiamas didžiausias dėmesys į vokiečių karinių laimėjimų svarbą ir reikšmę. Laikraštyje „Tokio Asahi Šimbun" kalbama apie nepaprastai galingą ir sėkmingą vokiečių ofenzyvą. Laikraštis „Čugai Šogio Šimpo" laiko ypač pažymėtinu dalyku tai, kad jau po didžiųjų vokiečių laimėjimų pastebimos pirmosios sovietų kariuomenės pakrikimo žymės. Laikraštis „Kokumin Šimbun" pareiškia nuomonę, kad daugiausia prie sėkmingo prasiveržimo pro Stalino liniją yra prisidėjęs vokiečių karių narsumas. „Tokio Niši Niši" pareiškia, kad kartu su Stalino linija yra pralaužta paskutinė Sovietų Sąjungos gynimosi užtvara nuo Europos. Vokiečių sovietų karas plečiasi vien tik Vokietijos naudai. Jau tas faktas, kad sovietų kariuomenė visą laiką tik ginasi, rodąs, vokiečių karinių pajėgų ir vokiečių strategijos pranašumą. Šio naujo karinio posūkio — vokiečių sovietų karo — rezultatus bendroje tarptautinėje padėtyje esą tuo tarpu net sunku apžvelgti.

HELSINKIS. VII. 14. ELTA. Šios dienos suomių spauda skelbia Stalino linijos pralaužimą ir tolesnį vokiečių žygiavimą į priekį ir milžiniškomis antraštėmis rašo, kad bolševikų milžinas gavo mirtinį smūgį. Laikraštis „Helsingin Sanomat" iškelia vokiečių suomių ginklo brolybę. Tai esą visiškai natūralu, kadangi tiek Suomija, tiek Vokietija bolševizmo pavojų praktiškai giliausiai pajuto. Kova nuo Šiaurės Ledjūrio iki Juodosios jūros iš tikrųjų yra kova už Europos išlaisvinimą. Iš tos kovos kylanti ginklo brolybė stovi aukščiausiame moraliniame ir idealiniame lygyje. Didelė paslaptis buvo apsupusi Stalino liniją, pastebi laikraštis „Hufvudstadsbladet". Tuo metu kaip Siegfriedo ir Maginot linijos buvo visiems žinomos, sovietai apie Stalino liniją neteikė jokių žinių, ir buvo kilę įvairiausių spėliojimų. Vokiečių kariuomenė pirmoji šią paslaptį atskleidė.

# Smarkiai šlubuoja Jungtinių Valstybių ginklavimosi reikalai

NEW YORKAS. VII.14. ELTA. Respublikonų partijos pirmininkas Martinas savo oficialiame pareiškime smarkiai kritikuoja vyriausybės ginklavimosi politiką. Martinas pažymi, kad respublikonų mažuma prašo vyriausybę paaiškinti, kodėl ligi šiol ginklavimosi tikslams išleista mažiau kaip trys milijardai dolerių, nors kongresas tiems reikalams yra paskyręs 45 milijardus dolerių. Tos negerovės priežastys esančios blogas vadovavimas atstovų rūmų karinei komisijai, biurokratizmas ir nepakankamas planingumas bei kontrolė. Kompetentinguose sluoksniuose esą konstatuojama, kad vyriausybė per vienerius metus ginklavimosi srityje mažiau nuveikusi, negu Vokietija per trumpesnį kaip dviejų mėnesių laikotarpį. Nors yra reikalaujami didžiuliai kiekiai laivų, lėktuvų, tankų, patrankų ir municijos, Jungtinių Valstybių fabrikai, išskyrus lėktuvus, gaminę tik nedidelius kiekius šių karo reikmenų. Per vienerius metus Jungtinių Valstybių pramonė pagaminusi ginklavimosi reikmenų už septynis milijardus dolerių. Į tą skaičių įeiną ir Anglijos užsakymai, kuriuos atėmus savo reikalams Jungtinės Valstybės pagaminusios ginklų mažiau kaip už tris milijardus dolerių. Vis viena, ar Jungtinės Valstybės kare dalyvaus ar ne, pažymima tame respublikonų partijos pareiškime, reikią skaitytis su faktu, kad būtų didžiausias nusikaltimas pasiųsti į užjūrio kraštus Jungtinių Valstybių karius be tinkamų ginklų ir apmokymo. Savo pareiškimo pabaigoje Martinas reikalavo, kad vyriausybė aiškiai nušviestų tikrą Jungtinių Valstybių ginklavimosi padėtį.

# Didžiojoj Vokietijoj yra 48 mil. katalikų ir 45 mil. protestantų

**BERLYNAS. ELTA.** „Dienst aus Deutschland" apskaičiavimu, iš 96 milijonų žmonių, gyvenančių Didžiojoje Vokietijoje, apie 45 milijonus yra protestantų ir 48 milijonai katalikų. Protestantų bažnyčiai Didžioje Vokietijoje priklauso 24 kraštų bažnyčios, 19.600 bažnytinių parapijų ir 17.000 dvasininkų. Valstybė protestantų bažnyčiai kasmet išmoka apie 72 milijonus markių ir, be to, paremia ją metiniu bažnytiniu mokesčiu, kurio surenkama apie 150 milijonų markių. Per pamaldas ir iš parapijiečių dar surenkama apie 4 milijonus markių per metus. Katalikų bažnyčiai priklauso 11 bažnytinių provincijų, 25 vyskupijos, 17.183 katalikų parapijos ir 35.103 pasaulietiškų dvasininkų. 970 vyrų ir 8.191 moterų vienuolynuose iš viso yra 22.701 ordino dvasininkų ir 119.000 vienuolių. Iš valstybės katalikų bažnyčia gauna 56 milijonus markių ir bažnytiniais mokesčiais apie 120 milijonų markių. Rytų apeigų katalikų bažnyčiai Didžiojoje Vokietijoje, neminint 250.000 ukrainiečių tautybės gyventojų, priklauso apie 50.000 asmenų.

# Į ką buvo pavirtę bolševikų atstovybės rūmai Belgijoje

BRIUSELIS. VII. 14 ELTA. Pilį, kurioje kadaise gyveno Rusijos pasiuntinys Belgijoje Rubininas su savo valdiniais, aprašo laikraštis „Le Pays Reel". „Pilis, kurioje gyveno sovietų pasiuntinys, yra milžiniškas pastatas, aptvertas aukšta mūrine tvora, viršum kurios komunistai parūpino dar papildomą spygliuotų vielų užtvarą. Visi, kurie būdavo Rubinino pakviečiami į puotas, patekdavo į paslaptingą pompastinį ir šaunų balių su konjaku ir ikra, kuriuos parūpindavo jo ekscelencija. Iš tikrųjų šito kupino meno dirbinių namo prabanga daugiau primindavo amerikiečio milijardieriaus rezidenciją, negu sovietinio proletariato atstovo butą. Tačiau visa tai tebuvo išorė. Po brangiais veidrodžiais ir paveikslais slėpėsi apsileidimas ir purvas, kurio net suprasti neįmanoma. Reikia aplankyti tą pilį, kurią teko išdezinfekuoti ir atnaujinti, kad galima būtų suprasti bolševikų vandalizmą. Penkis metus čia gyveno iš viso 200 žmonių. Apžiūrint kambarius tenka konstatuoti, kad parketinės grindys suskaldytos arba sudegintos, kad sienos — dėmėtos ir vaikų raižiniais išraižytos, kad duryse — kojų spyrimo žymės. Vonios ir prausimosi indai sudaužyti, o vandens šildymo aparatai ir virtuvės įrengimai purvini. Atstovybės damos savo keptuves statydavo ant poliruotų mahagonio medžio baldų. Kambariuose pilna purvo, sąšlavų ir konservų liekanų. Miegamuosiuose kambariuose ištemptos virvės, ant kurių džiovindavo skalbinius. Visuose kambariuose primėtyta tūkstančiai sudaužytų butelių šukių. Rūmuose įsikūręs visas pulkas pelių. Pirmąją savo iškeliavimo dieną bolševikai leido pasireikšti visam savo sugebėjimui naikinti. Viename pilies sparne buvo įrengta betoninė pastogė su šarvuotomis durimis. Paskutinį akimirksnį sovietai čia sudegino savo slaptuosius dokumentus.

ROMA. E. Žiniomis iš kompetentingų italų sluoksnių, pirmadienį arba antradienį prie Bulgarijos—Turkijos sienos įvyks pasikeitimas specialiame vagone laukiančio sovietų ambasados personalo su Italijos ambasados Maskvoje nariais.

---

*V. KEMEŽYS*

# *Pasienis raudonųjų replėse*

## Taikos melo propaganda

Alvito — Kybartų zona, kaip daugelis kitų pasienio ruožų, turėjo tapti komunistinės „taikos apsaugos" tvirtove. Vietomis ji komisarų su pasididžiavimu buvo praminta mirties zona, ir apie tai gyventojai buvo krivulėmis įspėjami.

Jau pereitų metų vasarą, kai raudonųjų pulkai, it pragaištingą žalą nešą skėriai, apgulė Lietuvos žemę, lietuviškasis pasienis tuojau pajuto bolševikiškos taikos prasmę. Po žemdirbių laukus kasdien slankiojo karo inžinieriai ir komisarai su matavimo prietaisais ir žymėjo būsimuosius mirties taškus. Klastingai dygo įtartini kapčiai, ir gyventojai tik pakuždomis galėjo spėti jų tikslus.

Šių metų pavasaris lyg tyčia raudonuosius Lietuvoje pasveikino ne saulės spinduliais, bet ilgu šalčiu ir dargana. Nejauku buvo Lietuvoje, ir žmonės pašaipiai klausdavo, kur gi pasislėpė ta Stalino saulė, su tokiu įkvėpimu raudonųjų poetų linksniuota? Tačiau tai nesulaikė raudonosios karo vadovybės nuo savo užsimojimų įgyvendinimo pasienyje. Ji skubėjo tvirtintis, lyg nujausdama besiartinantį galą.

Iš karto pasienyje apsigyveno štabai, mėtydami gyventojus iš namų. Kai pristigo privačių namų ir gyventojai buvo tiek suspausti, jog kirviais moterys pradėjo pasitikti komisarus, dvarų tvartai ir kluonai buvo paverčiami kareivinėmis. Greit pasienis knibždėte knibždėjo raudonųjų, kurie, daugiausia žydų komisarų priežiūroje, peršlapę, sušalę skaldydavo akmenis įstiprinimams arba „darželiams", kaip juos gyventojai praminė dėl aukštų žalmeninių aptvėrimų, kad pašalinių akis nesiektų, kas juose vyksta.

„Darželiai" visu pasieniu gausiai išraižė gyventojų laukus. Ištisi kaimai ir valsčiai buvo įkinkyti į šį Lietuvai mirtinį pavojų nešantį darbą. Kasdien pabiurusiais keliais ūkininkai buvo verčiami kankinti gyvulius, kurie iš paskutiniųjų jėgų tempdavo iki ašų klimpstančius vežimus akmenų, cemento, žvyriaus, rąstų, blankų ir šakų darželiams apkaišyti. Žmonės su skaudama širdžia žiūrėjo į Lietuvos turtų naikinimą, bet komunistai nesidrovėdavo, įtikinėdami, kad visa tai iš „gerove pertekusių broliškųjų respublikų".

Kai keliai pasidarė nebeišvažiuojami, bolševikų inžinieriai, neišvengiamo reikalo verčiami, ėmė juos taisyti. Tuomet gyventojai pro ašaras buvo verčiami kvatoti. Buvau liudininkas, kai 300 metrų gabalą kelio bolševikų inžinieriai taisė porą mėnesių. Sunkiai gyventojų savo laiku kelyje supiltą žvyrių sovietiškieji inžinieriai liepė nukasti. Kai tik po to keli vežimai pravažiavo, pasidarė neišbrendama klampynė. Tuomet kelią pradėjo raižyti grioviais, matyt, vandeniui nubėgti. Tačiau tai buvo daroma be jokios tvarkos, ir griovių gausybė galų gale ir porai vežimų sudarydavo kliūtį prasilenkti. Tik kai pradžiūvo, pats savaime buvo išspręstas komisarams saliamoniškų tapęs kelio taisymo uždavinys. Tuomet paskubomis siaurą kelio ruoželį išgrindė, kad, vėl palijus, sunkvežimiai galėtų privažiuoti prie „darželių".

Kai darbai buvo įpusėti, gyventojuose pasklido žinia apie kažkokios aukštos komisijos lankymąsi „darželiuose" su pačios Maskvos įgaliojimais. Komisija buvo patenkinta savo inspekcijos vaisiais ir vietinių dalinių vadovybės buvo iškilmingai priimta. Fortai buvo fotografuojami. Tačiau nepraslinko ir savaitės, o atsirado antroji delegacija iš Rygos, kurią sudarė Sovietų generolai. Štabas nustebo dėl tokių dažnų inspekcijų. Buvo užklausta Maskva. Pasirodę, kad apie pirmos delegacijos lankymąsi Maskva nieko nežinojusi ir jokių įgaliojimų nebuvo išdavusi. Tai buvo didelė mįslė komunistams, kas galėjo anos pirmosios komisijos vaidmenį taip vykusiai suvaidinti ir štabą taip negailestingai apgauti.

Tų karinių darbų periodas pasienyje buvo tikra gyventojų kančia. Nuolatinės pastotės ir darbo prievolė, kuri ūkininkus ištisiems mėnesiems prirakindavo prie viešųjų darbų, buvo baudžiavos pobūdžio. Nemaža ūkininkai nukęsdavo nuo komisarų žmonų, kurios čia ešalonais buvo gabenamos atsigriebti ir kurių nemaža čia ir pasiliko. Jų išdidumas kai kada pasiekdavo įžūliausio akiplėšiškumo. Jei ūkininkas kada iš neatsargumo kokį atviresnį žodį komisaro žmonai pasakydavo, ši ne tik įsiutusi gindavo sovietišką gerovę, bet tuojau pasiskųsdavo vyrui, o tas štabui. Ir nemaža tokių ūkininkų buvo įtraukti į juoduosius sąrašus ir išgabenti į SSSR gilumą. Dabar tos pačios išdidžiosios komisarienės Sovietų rojų vadina utėlynu ir nusižeminusios ravi runkelius.

Patys bolševikų kareiviai žymia dalimi šaipėsi iš melų propagandos apie tariamąją taiką ir laukė karo. Juose, pabuvusiuose turtingame lietuviškame pasienyje, vyko aiški demoralizacija. Pamatę mūsų krašto gyvenimą, jie vis griežčiau reiškė savo nepasitenkinimą. Geležinė, nežmoniška drausmė neįstengdavo sulaikyti jų nuolat augančio pykčio komisarams. Buvo atsitikimų, kad įkaušę kareiviai užpuldavo savo karininkus, o paskum dezertyruodavo ar nusižudydavo. Paskutinėmis savaitėmis, kai atmosfera pasienyje vis labiau įsitempdavo ir kai vėlesniu laiku pro karininkų patrulius nebuvo saugu praeiti, kareiviams buvo uždrausta pardavinėti degtinę. Tačiau jie pirkdavo ją su gyventojų pagalba ir grūmodavo Maskvai.

Iki pat paskutinio laiko Stalino tarnai nesidrovėjo skelbti pasaką apie raudonosios armijos „nenugalimumą" ir jos atneštą Lietuvai taiką. Tačiau pasienyje visi matė ir jautė, kad sprendžiamoji valanda artėja. Komisarai darėsi vis neramesni ir nervingesni. Po vokiečių kariuomenės pasisekimų Balkanuose ir įžengimo į Suomiją, komisarams ir karininkams ūpas visai nukrito, ir jie su nerimu priekaištavo, kad „vokiečiai mumis pradėjo domėtis". Tačiau ir po šito lyg už šiūlelio graibstėsi už Turkijos. O kai buvo sudaryta ir turkų vokiečių draugingumo sutartis, lyg drugio purtomi, neviltyje pradėjo mesti kariuomenės dalinius į pasienį. Per susirinkimus iš komisarų lūpų pasigirdo šlykštūs įžeidinėjimai, nukreipti prieš Hitlerį. Vyriausi karo inžinieriai, kad ir labiausiai skubindami darbus, pradėjo abejoti, ar teks pasinaudoti „darželiais".

Atvykdami į pasienį, karo inžinieriai ir komisarai buvo kitokių vilčių kupini. Jie tikėjosi čia bent porą metų pagyventi, kaip girdavosi gyventojams. Kiti pas ūkininkus buvo beužvedą net kiaulių ūkį. Pirkosi radijo aparatus ir ko reikia ir nereikia, kad tik galėtų realizuoti savo solidžias komisariškas algas, kurios Rusijoje turėdavo grįžti į banką, nes nieko nupirkti nebuvo galima. Vienas pulko komisaras ūkininkui, pas kurį gyveno, gyrėsi, kad jis esąs viskas — „net pats dievas" ir tam įrodyti pasigyrė savo savaitės pajamomis — 700 rublių. Tuo tarpu atvaryti iš Rusijos į čia sutvirtinimų darbams darbininkai gaudavo 8 rublius per dieną, iš kurių dar turėdavo siųsti dalį atgal į SSSR paliktoms šeimoms.

Nors komisarai ir ruošėsi karui, bet staigi ir baisi karo audra juos užklupo visai netikėtai. Tai liudija faktas, kad lemtingąjį jiems birželio 22 d. rytą gyventojai pakilo iš savo patalo anksčiau už budriuosius raudonosios taikos apaštalus. Jie matė gėdingą panišką raudonųjų bėgimą. Komisarų žmonos ir vaikai pusnuogiai buvo verčiami į sunkvežimius. Kai gyventojai ironiškai siūlė neužmiršti savo mantos, komisarai vos beištardavo, dar ir tuo momentu mulkindami gyventojus: „Rytoj grįšime". Daugelis jų vis dar nenorėjo tikėti, kai begalės vokiečių plieno paukščių pradėjo raižyti pasienio padangę. Jie vis dar žvalgėsi pro žiūronus, neįtikėdami, kad jų pasienio kariniai darbai eina perniek. Ir kai nuo sienos pradėjo švilpti pirmieji sviediniai, jie išdūmė, prakaituodami iš baimės ir palikdami gyventojams neužmirštamą prisiminimą apie šlykščią, dviveidišką tariamosios taikos propagandą. Paskui juos, kabindamiesi į sunkvežimius, dar šaltesnio prakaito išmušti, bėgo vietiniai Stalino klapčiukai, įvairūs vietos bolševikiški carukai, kurie šiurkščiu maskvietišku batu gaudavo į pasmakrę ir keikdami savo likimą nusirisdavo į paplentę.

Jei Lietuvos pasienis pirmomis karo dienomis raudonavo nuo gaisrų pašvaisčių, jei aimanavo sužeistieji mūsų artojai, darbininkai ir inteligentai, jei vaikai verkė užmuštų tėvų, tai visas šias nelaimes Lietuvai atnešė raudonasis imperializmas, kuris per komunizmo teriojamą Lietuvos kūną ruošė dirvą grobuoniškam ir kruvinam įsiveržimui į Vakarus.

# Churchillis grasina baisiai bombarduoti Vokietiją ir Italiją

**Amsterdamas. VII. 14. ELTA.** Iš anglų žinių agentūros patirta, kad Churchillis Londono miesto valdybos atstovams pasakė kalbą, labai susijaudinęs. Anglų ministerio pirmininko susijaudinimas pasiekė tam tikros rūšies siutimą, kai

**jis baisiausiais vaizdais pavaizdavo vokiečių gyventojų likimą, kurį jis jiems dabar rengiasi sudaryti,**

anglų prieš Vokietiją vedamajam oro karui dėl vokiečių karo aviacijos pranašumo pasireiškus Anglijos nenaudai. Anglija jau pradėjo stambaus masto puolimus, pareiškė jis. Kiekvieną mėnesį, kiekvienais metais Anglija didins savo puolimo tempą. „Mes norime, — sušuko Churchillis, — daryti viską, kad Vokietija dabar savo miestuose ir kaimuose nukentėtų taip, kaip mes turėjome nukentėti.

**Vokiečių miestų, jūros uostų, pramonės įrengimų ir karinių taikinių bombardavimas bus sustiprintas".**

Jis taip pat grasino Italijai, kuri irgi gausianti savo dalį. Šioje vietoje jis pareiškė tvirtinimą, kad britų karo aviacija per paskutines savaites Vokietijoje numetusi apytikriai pusę to bombų tonažo, kurį vokiečiai per visą karą numetė į karinius taikinius Anglijoje.

Tačiau tai esanti tik pradžia, — pareiškė savo nuomonę Churchillis. Ateinančių metų liepos mėnesį, — tikisi jis, — anglų puolimas bus daug stipresnis, negu vokiečių pajėgiamas puolimas. Po šių pareiškimų Churchillis vėl pasidarė blaivus. Jis perspėjo savo klausytojus, kad reikia pasirengti priešo kontrakcijai. Ne visi vokiečių lėktuvai dabar esą Sovietų Sąjungoje. Dar didelis vokiečių lėktuvų skaičius yra sutelktas vakaruose. Gal būt jie dabar ne visi atskris, „nes jie tai nori atidėti vėlesniam laikui". Anglija turinti pasirengti mūšiui dėl Londono.

# Churchillis, Stalinas ir Rooseveltas kėsinasi sunaikinti Europą

## Kaip vokiečių spauda svarsto sovietų anglų paktą

BERLYNAS. VII. 15. ELTA. Berlyno pirmadienio vakaro spauda pirmoje vietoje svarsto anglų sovietų paktą. Laikraščiai pabrėžia, kad tuo būdu bolševizmas tapo dabar atviru Anglijos partneriu. Anglų bolševikų karinis paktas yra nukreiptas prieš visą Europą ir prieš visą pasaulį demaskuoja sąjungą, kuri faktiškai jau nuo seniai egzistavo.

„Nachtausgabe" pareiškia, jog iš to pakartotinai

**kyla bendro Europos tautų karo prieš bolševizmą ir britų plutokratiją reikalas.**

„Lokalanzeiger" rašo, kad anglų ir sovietų ketinimai yra kariauti iki peilių su Europa ir su nauja santvarka, kuri atmeta bolševizmą, kaip mirtinį priešą, ir nori izoliuoti pinigus užgrobusias valstybes.

„Deutsche Allgemeine Zeitung" reiškia nuomonę, kad minėta sąjunga kariniu atžvilgiu yra tuščiavidurė, o politiniu — silpnumo ženklas. Toliau laikraštis nurodo, kad prezidento Roosevelto politika yra glaudžiausiai susijusi su tomis pagrindinėmis mintimis, kurias iškelia šis paktas.

„Visais būdais siekiama Churchillio, Stalino ir Roosevelto bendradarbiavimo, norint sunaikinti Europos žemyną.

**Šitą velnišką sąjungą nepakanka tik prikalti prie gėdos stulpo".**

„Berliner Boersenzeitung" rašo, kad naujasis paktas nėra pradžia iniciatyvos karui vesti, o tik tolesnis demaskavimas to nesąžiningumo, su kuriuo Anglija padegė pasaulį ir toliau kursto ugnį. Jei kas šitoje ugnyje žus, tai tat bus ne Vokietija.

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Anglija savo paktu su Sovietų Sąjunga pasidarė viešas sąjungininkas tų pajėgų, kurios težino vieną tikslą — vieną šalį po kitos įtraukti į savo pasaulinės revoliucijos naikinamąjį siautulį. Tokias išvadas daro „Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz" iš anglų sovietų pakto pasirašymo. „Korrespondenz" toliau pabrėžia, kad joks atsakingas asmuo Anglijoje neturi iliuzijų dėl bolševizmo konkrečiųjų tikslų. Vis dėlto,

**Anglija jau šiandien esanti pasiryžusi kitais žodžiais išsireikšdama aiškiai pripažinti sovietų pretenzijas į Suomiją, Baltijos valstybes, Bosforą, Bulgariją ir tt.**

Anglija, kuri savo bado karu prieš visas Europos tautas ir jų teisių bei interesų nepaisymu yra perdaug aiškiai save parodžiusi, dabar siekianti įvykdyti nusikaltimą prieš visą Europą. Šiandien, daro išvadą „Korrespondenz", bolševikų Vakarų Europos puolimo jau nebegalima atskirti nuo britų ir Roosevelto agresijos. Kad Rooseveltas tokią dalykų raidą sveikina ir jai pritaria, įrodo jo sveikinimo telegrama Kalininui. Tik pačios Europos solidarumas prieš kiekvieną, kuris ją puola ir išduoda, gali ją išgelbėti.

### SUOMIAI ĮSIVERŽĖ 60 KM Į PRIEŠO UŽNAGARĮ

HELSINKIS. VII. 14. ELTA. Suomių vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Birželio 10 d. mūsų kariuomenės dalys Ladogoje-Karelijoje, po paruošiamųjų artilerijos veiksmų prieš stipriai įtvirtintas priešo pozicijas, perėjo į puolimą. Nežiūrint atkaklaus priešo pasipriešinimo, mūsų dalys daugelyje vietų pralaužė priešo pozicijas. Šiuos laimėjimus išnaudodama, mūsų kariuomenė giliai įsiveržė į priešo užpakalį, vietomis iki 60 kilometrų nuo dabartinės valstybės sienos. Žygis pirmyn tebevyksta.

LISSABONA E. Visi Lissabonos laikraščiai paskelbė Portugalijos pasiuntinio Vašingtone pareiškimą žurnalistams, kad jis yra gavęs iš Jungtinių Valstybių vyriausybės visas garantijas, jog ši neužims nei Azorų, nei Kap Verdes salų. Nepaisant to pareiškimo, kariuomenė per Portugaliją į Azorus sistemingai tebesiunčiama.

# Partizano mirtis

Ilgėtasis rytas išaušo sveikinamas laisvės šūvių. Vadinasi, tiranijai galas. Žmonės iš susijaudinimo net virpa. Paskutinėmis prieš karą dienomis Maskvos Pabaisa siaubingai nuteriojo mūsų kraštą, išveždamas geriausius žmones. Ypač vienas sunkvežimis sukėlė visų mačiusiųjų pasibaisėjimą. Ten stovėjo vyras su žmona ir du nuogi vaikučiai, pridengti motinos apsiausto skvernais, nes čekistai neleido nė tinkamai apsirengti. Pūstelėjęs vėjas rodo praeiviams barbarizmo kultūrą, praskleisdamas apsiausto skvernus, iš po kurių matosi nuogi vaikų pečiai, kojos. Nekalto kūdikio verksmas praeinančiuose sukelia tylų pasiryžimą kovoti su kraugeriais ligi paskutiniųjų.

Tą vaizdą matė ir draugas Pilypavičius. Jis baimingu neramumu žiūrėjo į pravažiuojančius. Juk ir jis turi pusantrų metų sūnų... Čia pat stovėjusi viena moteris pradėjo verkti, o buvęs įmonės priešgaisrinės apsaugos viršininkas Bartkus ją ramino:

— Drauge, neverta verkti, juk čia mėšlą veža!

Visą tą įvykį sargas paslėpė širdyje.

Lemtoji valanda išmušė. Per radiją iš Vokietijos girdisi lietuvių kalba žinios, pranešimai. Laisvės dvelkimas kas kart stipriau jančiamas. Entuziazmas ir nerimastis nuolat didėja. Išsivadavimo troškimas spontaniškai prasiveržia. Lietuviai, neturėdami ginklų, bet pasiryžę, išeina būreliais: gal pasirūpinsime kur nors keletą šautuvų.

Viename tų būrelių buvo ir Pilypavičius. Su savimi turėjo pistoletą, o vienas — šautuvą, kurį atėmė iš neatsargaus rusų kareivio. Kiti trys ginklų neturėjo. Netoliese pastebėję sovietų kareivius tvarkančius sunkvežimį, abu ginkluotieji nusiskubino į Bravoro gatvelę, nes iš ten buvo patogiausia šaudyti.

Pirmieji šūviai neatneša naudos, o šovinių labai maža. Reikia geriau nusitaikyti. Vienas kareivis krinta, o likusieji, nežinodami iš kur šaudo, bėga. Krinta dar vienas. Likę du skuba už namo, bet sužeidžiamas dar vienas, kuris vis dėlto pasiekia namą. Abu pasislepia už namo.

Trys beginkliai partizanai skubiai puola prie paliktos mašinos, — gal ginklų yra. Deja, nė šovinio. Stvėrė užmuštojo šautuvą, bet ir tas be šovinių. Tuo laiku iš Pramonės skersgatvio atskuba pabėgęs rusas su kareiviu ir pradeda šaudyti. Slėptis per vėlu. Pilypavičius ryžtasi, nes jis tik vienas turi dar keletą šovinių:

— Slėpkitės artimiausiame kieme ir gelbėkitės, o aš šaudysiu.

Po kelių šūvių kareiviai pradėjo slėptis į kiemus, o tuo pasinaudodami keturi beginkliai, išsislapstė. Tas truko vieną minutę, nes bolševikai iš kiemų apšaudydami, pradėjo vėl slinkti ir atkirto partizanui kelią pasiekti draugus. Likimas neišvengiamai grasindamas, artėjo minutėmis. Pasmerktasis staiga puola į artimiausią kiemą. Dar keli žingsniai, ir jau kiemas, bet šaudymas stiprėja. Vartai... užrakinti! Atsisukęs iššauna paskutinį šūvį, nes tuojau suklumpa pataikytas į vidurius dviejų dum-dum kulkų.

Jo žmona sužinojusi, kad iš jų namų vienas nušautas, instinktyviai nujautė, kad tai jos vyras, ir nubėgo pas jį. Stiprus organizmas ilgai, net tris valandas, kovojo su mirtimi. Pamatęs žmoną, nors kraujas veržėsi per burną, ištiesęs ranką, kurioje laikė suspaudęs likusius du šovinius, pasakė:

— Atiduok juos pirmam pasitaikiusiam partizanui.

# KRONIKA

### PAMALDOS UŽ A. A. ST. DARIŲ IR ST. GIRĖNĄ

Liepos 17 d. 9 val. Įgulos bažnyčioje bus gedulingos pamaldos už transatlantinius lakūnus a. a. St. Darių ir St. Girėną. Nuo jų žuvimo dabar sukanka 8 metai. Visuomenė kviečiama pamaldose dalyvauti.

### BOLŠEVIKŲ PAŠAUTAS MIRĖ VYTAUTAS RUDMINAS

Vakar Raudonojo Kryžiaus ligoninėje nuo žaizdos mirė Taupomųjų Valstybės Kasų inspektorius Vytautas Rudminas.

Lietuvos išsilaisvinimo iš bolševikų teroro dienomis, vos tiktai išgirdęs raginimą iškelti tautines vėliavas, Vytautas Rudminas pirmas norėjo duoti Kauno miestui tautinio prisikėlimo ženklą, iškeldamas trispalvę vėliavą ant aukščiausių Laisvės alėjoje Taupomųjų Kasų rūmų. Vėliavą bekeliant bolševiko iššauta kulka pervėrė jauną lietuvį patrijotą ir jo išgelbėti nuo mirties nepasisekė.

### RADIJO APARATAI LIETUVIAMS PALIEKAMI

**Kaunas, VII. 14. ELTA.** Yra buvę atsitikimų, kad kai kur provincijoje vietos valdžios organai surinko radijo aparatus ir iš lietuvių. Tenka pabrėžti, kad Karo Vado įsakymo punktas lietuvių tautybės asmenų neliečia ir kad iš lietuvių per nesusipratimą paimti radijo aparatai turi būti jiems grąžinti.

### KAIP VEIKIA PREKYBOS, PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMAI

**Kaunas, VII. 14. ELTA.** Kompetentingos įstaigos skelbia, jog Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų statutas galioja ir veikia su šiais pakeitimais:

Rūmų pirmininkas į valdybos posėdžius gali kviestis kitų Lietuvoje veikiančių rūmų, centrinių bankų ir atitinkamų žinybų bei centrinių ekonominių organizacijų atstovus. Šie asmenys dalyvauja valdybos posėdžiuose patariamuoju balsu.

Rūmų biudžetą, tarnautojų etatus ir jų atlyginimą 1941 metams nustato pirmininkas. Jis pateikia tą biudžetą, etatus ir atlyginimą rūmams peržiūrėti.

Kol bus pravesti rūmų narių rinkimai, laikinoji rūmų valdyba ir taryba skiriama iš prekybininkų, pramonininkų ir amatininkų tarpo.

### „DAINOS" CHORO DALYVIAMS

Trečiadienį, liepos 16 d. ir penktadienį, liepos 18 d., 19 val. Kauno Radijofone įvyks choro repeticijos.

Kadangi į būsimojo koncerto programą įeina parinktos lietuviškos patriotinės dainos, kurių per pastaruosius metus negalėjome viešai dainuoti, — visi šiuo metu Kaune gyvenantieji „Dainos" choro dalyviai, o taip pat ir anksčiau chore dainavusieji kviečiami į repeticijas atvykti, nes atgaivintąjį repertuarą reikia gerai paruošti.

### DR. V. KUDIRKOS BIBLIOTEKA

Primena žydų tautybės skaitytojams, kad jie nedelsdami grąžintų bibliotekai paimtas knygas ir likviduotų skolas. Įnešę užstatą, gali atšiimti pinigus bibliotekos darbo dienomis bei valandomis.

Bibliotekos skaitykla tuo tarpu neveikia.



# Maršalo Petaino atsišaukimas

VICHY. VII. 14. ELTA. Valstybės šefas maršalas Petainas išleido į Vid. Rytų kariuomenę tokį atsišaukimą:

„Po viso mėnesio atkaklios, bet nelygios kovos turime padėti ginklus. Prancūzija niekuomet nesiliovė jus su meile ir pasididžiavimu sekusi šiame nelygiame ir neteisingame kare. Ji lenkiasi prieš jūsų aukas. Ir toliau jūs jai parodysite šiais laikais nepajudinamą lojalumą, kurį kovose jūs savo krauju padarėte nemirtingu. Tauta jums už tai bus dėkinga". Kitame atsišaukime maršalas Petainas kreipiasi į Prancūzijos Vid. Rytų gyventojus šiais žodžiais: „Dėl neteisėto užpuolimo, kaip nelygios kovos auka, Prancūzija Vid. Rytuose pergyvena sunkias valandas, kurios lygiai yra skaudžios Prancūzijai, lygiai ir jums. Jums, kurie jai patikėjote savo likimą, ji pasilieka giliausiai dėkinga ir patikina jums savo padėką už jūsų ištikimybę. Kad ir kokia būtų nenumatomoji ateitis, turėkite Prancūziją savo širdyse".

**Roma. E.** Oficialiai pranešama, kad didžiausios oro kautynės Viduržemio jūroje įvyko puolant Mikabbo (Maltoje). Apie tai buvo užsiminta italų kariuomenės vadovybės šeštadienio pranešime. Kovoje dalyvavo daugiau kaip 100 lėktuvų. Jos metu, kaip patirta, numušti keturi britų Hurricane tipo lėktuvai, o italų lėktuvai į savo bazes grįžo visi.

**Tokio. E.** Šiandien į Kobės uostą iš Batavijos atvyko japonų laivas „Asama Maru", kuris veža 370 vokiečių moterų ir vaikų. Jau Nagasakyje laivas išlaipino 100 moterų ir vaikų, kurie bus nugabenti į Kyussu. Likusieji 370 vokiečių bus apgyvendinti Kobėje, Jokohamoje ir Tokio, taip pat kitose Japonijos vietose, kur jie gyvens likusius karo mėnesius.

## Kaip Sirijoj paminėta prancūzų tautos šventę

VICHY. VII. 15. ELTA. Sirijos ir Libano vyr. komisaras generolas Dentzas liepos 14 d. prancūzų tautos šventės proga nuvyko į karių kapus, kur, dalyvaujant prancūzų ir Libano karinės ir civilinės valdžios atstovams, padėjo vainiką žuvusiems Pasauliniame kare ir ką tik pasibaigusiame Sirijos kare. Po to generolas Dentzas nuvyko į Serailį atsisveikinti su Libano vyriausybe. Atsisveikinti susirinko visi Libano vyriausybės nariai su ministeriu pirmininku prešakyje. Vyr. komisaras padėkojo jiems už jų draugišką ir pasitikėjimo kupiną bendradarbiavimą. Ministeriui pirmininkui jis įteikė 400 tūkstančių frankų, kuriuos suaukojo prancūzų kolonija Dakare nukentėjusiems nuo karo sušelpti. Ministeris pirmininkas Naccache įteikė po to vyr. komisarui didįjį ordiną, o ministeris Alabosse įteikė to paties ordino didžiojo karininko kryžių. 15 val. generolas Dentzas priėmė Beiruto fronto kovotojų prancūzų legioną ir visą prancūzų koloniją. Generolas savo kalboje ragino prancūzus niekuomet nesuabejoti dėl Prancūzijos ateities. Vėliau Serailyje generolas Dentzas sukvietė visą vyriausiojo komisariato personalą ir prancūzų delegaciją prie Libano vyriausybės, norėdamas jiems padėkoti už jų bendradarbiavimą.

# SPORTAS

### ŠIANDIEN ĮDOMIOS KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Šiandien, 19 val., Kūno Kultūros Rūmų aikštyne įvyksta reto įdomumo krepšinio rungtynės. Rungsis KK Rūmų apsaugos partizanų būrio krepšininkai su kitų būrių partizanų rinktine. KK Rūmų partizanų būrio komandą sudaro: Puzinauskas I, Puzinauskas II, Norkus I, Mackevičius, Leščinskas ir Kulakauskas. Kitų apsaugos būrių rinktinę sudaro: Šačkus, Ralkevičius, Šliupas, Parancevičius, Norkus II, Masaitis, Vilkenas, Pimenovas, Garmus. Bus žaidžiama pagal Europos krepšinio taisykles.

Nemažiau įdomus bus dviejų moterų rinktinių susitikimas. Pirmojoj rinktinėj žaidžia: Palionytė, Motiejūnaitė, Karnilavičiūtė, Balčiūnaitė, Miuleraitė ir Briedikytė. Antrąją rinktinę sudaro: Vallokaitytė, Astrauskaitė, Kuzmickaitė I, Kuzmickaitė II ir Čypaitė.

Kaip matome, šiandien pasirodys stipriausios tiek vyrų, tiek moterų krepšinio jėgos. Į rungtynes žadėjo atsilankyti ir vokiečių karinės vadovybės atstovai. Gautas pelnas skiriamas nukentėjusių nuo karo partizanų šeimoms šelpti.

Bilietai parduodami nuo 18 val. KK Rūmų stadiono kasose. Sekmadienio rungtynėms išsiuntinėti pakvietimai galioja.

**Į LAISVĘ**

Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.
Administracija — Kaunas. Duonelaičio 24, tel. 26375 ir 22430.

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616

# Dirbkime ir susiklausykime

Ak, kaip dažnai mes vartojame žodžius kultūra ir civilizacija, ir tuo pačiu žygiu kaip dažnai juos suplakame į vieną neatskiriamą mazgą. Nors ne žodžiai gimdo darbus ir išdavas, bet žodžiai reikalingi darbams ir darbo vaisiams suprasti ir įvertinti, kad naujos kartos galėtų šviesiomis akimis žiūrėti į pasaulį! Jeigu kultūra pavadinsime žmogaus dvasios pasaulį, tai civilizacija — socialinį bei ūkinį vyksmą. Po vienerių metų bolševikų vergijos Lietuvoje kultūros ir civilizacijos sąvokų supratimo ir joms, priskiriamų vertybių įvertinimo klausimas darosi labai aktualus. Bolševikų keršto moralė, taip plačiai skleista ir piršta Lietuvoje, gal ir susilaukė vieno kito pakrikusio pritarimo, bet šiaip lietuvių dvasiai ir būdui buvo svetima: visa dori lietuviai jos kratėsi, kaip kratėsi visko, kas bolševikiška, kur kultūros, kaip mes ją suprantame, buvo labai maža.

Keršto moralė, neapykantos skleidimas, nepasitikėjimas viens kitu, nuolatinis ligūstas šnipinėjimas — buvo tokie baisūs reiškiniai, taip slėgė lietuviškąją visuomenę, kad šiandien sunku būtų vienu ypu apibūdinti ar įvertinti. Bet gi toks sukrėtimas neliko be pasekmių: jis atvėrė visą bolševikų prarają tarp jų ir kultūringojo pasaulio, tarp jų ir mūsų, suaugusių su lietuvių praeitimi ir vakarų kultūra. Juk kiekvienas, kas nebuvo bolševizmo agitatorius, buvo apšauktas „liaudies priešu“. Amžinai mirkstąs prakaite darbingiausias ūkininkas, mylįs tik savo ūkį, buvo „liaudies priešas“ ir jo likimas buvo išspręstas — sunaikinti. Padorus darbininkas, sąžiningai dirbąs savo darbą ir ramiai besirūpinąs savo šeima, niekada nelaipiojęs ant bačkų, jei dabar nesidėjo prie agitacijos, buvo pasmerktas sunaikinti. Jei tylėsi — būsi baudžiamas, jei nevykusiai išsireikši — taip pat. Bet kuris visuomenės asmuo dažnai prieš jo norą ir valią buvo verčiamas pareikšti savo džiaugsmą bei pritarimą bolševizmui ir jo santvarkai. Čia neprivalėjai turėti savo nuomonės, nes ji buvo visiems bendra, iš Maskvos atvežta. Toks nuogas melas prieš akis turėjo vesti visą mūsų tautą bolševistinės „moralės“ keliais.

Pasikeitus gyvenimui, viskas atslūgo, grįžta į normalias vėžes. Gyvenimas ima plaukti neprievartaujamo darbo keliu, darbo, kurį mes mylim, kaip savo garbės ir pareigų vaisių.

Kas mes buvome prieš bolševikams ateinant, visi gerai mename. Be darbų ir kuriamųjų jėgų anuo metu kai kada vyraudavo ir nereikalingos politinės aistros. Tų aistrų padarinys — nuodėmės, kurių šiandien nekeliame, nes ten jau tautos istorija taria savo žodį. Kuriant naują gyvenimą, ūkiškai ir kultūriškai atstatant laisvą Lietuvą, lietuviškoji visuomenė prieš akis nuolat turi turėti vienintelį garbingą šūkį: *darbas* ir *susiklausymas!*

Tas šūkis visų pirma reikalingas bolševizmui nugalėti: čia mes esame išlaisvintojos vokiečių armijos bendrininkai, čia mes einame su Europos tautomis prieš bendrą priešą.

Antras dalykas — lietuviškosios visuomenės vidaus reikalas, burimasis naujam gyvenimui, susiklausymas vieningam reikalui — Lietuvos gerovei. Supraskime, kokių didelių įvykių liūdytojai esame, pakankamai atvirai tarkime, kad epochinės reikšmės įvykiuose daug kur mes patys esame savo ateities formų kalviai.

---

**Kopenhaga. E.** Savanoriams priimti į šiaurinių kraštų ir Danijos savanorių korpusą įsteigta 91 punktas. Kaip laikraštis „Faedre Landet“ rašo, savanorių plaukimas provincijoje prašoko visas viltis. Iš Helsinkio pranešama, kad ten esanti Danijos techninė firma „Roerdam und Co“ savo veiklą nutraukė, nes visi danų inžinieriai ir bendradarbiai įstojo į suomių karinę tarnybą.

# Iš visos Lietuvos

### LINKUVA PO KARO

Karas praėjo beveik nepastebėtas. Daugelis net nesuspėjo pamatyti vokiečių kariuomenės.

Sumušti bolševikai su ginklais traukė per Linkuvą Rygos link. Vokiečių lėktuvai prie Linkuvos dalį bolševikų ir pabūklų sunaikino. Likę daliniai pasislėpė miškuose.

Didesnių kautynių neįvyko. Miestelis ir apylinkė nenukentėjo. Daug narsumo ir pasiaukojimo parodė partizanai, susidarę iš šaulių ir moksleivių. Kovojant su vietos komunistais ir besitraukiančiais bolševikais, partizanų žuvo dešimt.

Partizanai, pradėję veikti dar karui neprasidėjus, daug prisidėjo prie to, kad liko neišvežtų žmonių, kurie turėjo būti pirmoj partijoj išvežti SSSR gilumon, ir prieš kelias dienas, įžygiuojant vokiečių kariuomenei į miestelį, išvaikę miliciją ir vietos komunistus, įšgelbėjo miesto ir apylinkės gyventojus nuo bolševikų — žydų teroro.

Linkuviai gražiai sutiko vokiečių karius. Aikštėj iškėlė Lietuvos ir Didžiojo Reicho vėliavas. Kariai gausiai buvo pavaišinti. Vokiečių karių gražų priėmimą Linkuvoje aprašė vokiečių karių laikraštis „Die Feldpost“.

Vokiečių kariuomenei įžengus, gyventojų nuotaika buvo šventiška. Visi sveikinosi ir džiaugėsi. Ir ūkininkų rūpesčiais išvagoti veidai pasidarė linksmesni. Jie pakelta nuotaika ir lietuvišku kruopštumu ėmėsi žemės darbų. Ta žemė, prie kurios taip buvo prisirišę, vėl jų.

— Įstaigos tvarkosi ir darbas įeina į normalią vagą. Partizanai su ūkininkų pagalba baigia gaudyti besislapstančius miškuose bolševikų karius.

### SALANTAI

Nuo praūžusios karo audros Salantų apylinkė nieko nenukentėjo. Rusai suspėjo išbėgti sekmadienį. Valsčius apvalytas nuo raudonųjų išdavikų. Ūkininkai dabar su džiaugsmu eina dirbti į laukus, nes žino, kad dabar niekas jų nebedraskys.

Prieš karą bolševikai Rusijon išvežė šiuos apylinkės gyventojus su šeimomis: Danilevičių iš Žeimių km., Lenkauską iš Skaudalių km., Baitušį iš Leliūnų km. ir Monkauską iš Šateikių. Anksčiau buvo išvežti mokyt. Bražiūnas ir C. Stankūnas iš Tūzų.

### LIEPLAUKĖ

Lieplaukė nedaug tenukentėjo. Sudegė miestely tik vienas trobesys. Labiausiai nukentėjo klebonijos ūkis: sudegė veik visi ūkio trobesiai su visu trobesiuose buvusiu turtu.

Ūkininkas Mikalauskas ir Petravičienė bolševikų nušauti. Apylinkėj yra keletas sužeistų žmonių.

### YLAKIAI

Ylakiuose vietiniai žydai parodė didelį nepalankumą atvykstantiems vokiečių kariams, buvo net aukų. Per susirėmimą partizanų su raudonaisiais žuvo V. Visockis.

Skuodas buvo padegtas vietinių žydų ir apdegė.

### ŽEM. KALVARIJA

Vietiniai žmonės jau nuo pat karo pradžios rūpinosi sukliudyti bolševikų kariuomenei bėgti ir anksti sulikvidavo vietinius bolševikų valdžios pareigūnus. Bažnyčios turtą (ritualinį) išgelbėjo vietiniai partizanai. Dvasininkus butų išžudę, bet žmonės spėjo paslėpti. Kalvarijos partizanams padėjo veikti Barstyčių partizanai ir jau birželio 23 d. (pirmadienį) Kalvarijoj buvo iškelta tautinė vėliava.

### BARSTYČIAI

Partizanai pradėjo savo visą veiklą nuo VI. 23. ir tą patį rytą iškėlė tautinę vėliavą. Padėjo suorganizuoti tvarką ir Sedoje. Miestelis buvo nepaliestas.

### ŠATĖS

Partizanai ginkluotai veikė jau tada, kai mūsų brolius bolševikai vežė į vagonus išvežti į SSSR. Šiaip miestelis liko sveikas. Žmonių aukų nėra, bet sužeistas partizanas Mingėla, kurio šeima išvežta į SSSR.

### SEDA

Seda nuo karo nenukentėjo, bet vietos komunistai su žydais ilgai spyrėsi ir todėl per susirėmimą nekaltai nužudė keliolika geriausių vietos žmonių. Čia vyko susirėmimas tarp vietos komunistų — žydų, kurie buvo pasikvietę bolševikų kareivių į pagalbą, ir tarp vietos partizanų, kurie gynė savus žmones. Tautinė vėliava taip pat buvo iškelta VI. 23. iš ryto.

### VIEŠVĖNAI

Miestelis nenukentėjo tik vieną ūkininką bolševikai uždegė ir buvo rastas užkastas jaunas vaikinas Jurevičius iš Pakapių, kuriam, tur būt, kartu nuskelta dalis galvos. Taip pat per susišaudymą užmušta keletas gyvulių. Bolševikų kariuomenės apylinkėje buvo daugybės, bet vis nubėgo nebepridarę didesnių nelaimių.

### GADŪNAVAS

Miestelis nuo karo liko nenukentėjęs. Gadūnaviškių paskutinis išgąstis buvo ketvirtąją karo dieną, kai stambus bolševikų tankų dalinys buvo užsimaskavęs prie Pušies kalno ir atsukęs vamzdžius į Gadūnavo pusę. Bet po keletos valandų ir tie patys dingo, tik kitą dieną dar pratraukė porą būrelių, kurie išsigandę klausinėjo kelio trauktis.

### LUOKĖ

Miestelis nuo karo nenukentėjęs, tik bolševikai pasitraukdami sudegino Dubiškių kaimo ūkininko Tumo daržinę ir tvartus. Bolševikai nušovė vieną jauną vaikiną ir vieną nužudė, kurie jiems besitraukiant važiavo dviračiais. Valsčiaus organai veikia. Iš Kauno grįžo 10 žmonių, kurie buvo bolševikų išvežti dar prieš gegužės 1 d. Prie Telšių nužudytųjų 73 politinių kalinių tarpe yra ir luokiškis ūkininkas Česlovas Šalkauskas iš Naujokų km.

# Prekyba ir amatai šaukiasi lietuvio

Atsikraustę į mūsų šalį, žydai, vengdami sunkesnio darbo, paglemžė į savo rankas abi pelningąsias verslo šakas: prekybą ir amatus. Žydų spekuliacija labiausiai išsiplėtė tarybų valdžios laikais. Žydai jautėsi padėties viešpačiu, niekur keliai jam nebuvo uždari. Daugelis gi lietuvių buvo nustumti į šalį, arba jiems tekdavo pasitenkinti tik antraeiliu darbu. Plačiosios krašto gyventojų masės dar labiau žydų rykštę pajuto, kai prie krautuvių ir kitokių parduotuvių išaugo kilometrinės uodegos: pardavėjas žydas dažnai proteguodavo savo tautiečius, o nuo lietuvio tyčia prekę nuslėpdavo.

Vokiečių kariuomenei įžengus bet kokiam žydų sauvaliavimui atėjo galas. Daugelis jų, pakėlę skvernus, išlėkė iš mūsų krašto. Pasišalinus žydams, daug prekybos ir pramonės įmonių bei įstaigų liko be darbo rankų. Dabar šios sritys reikalauja specialių lietuviškų kadrų.

Praslinkus pro mūsų kraštą karo audrai, skubame visą gyvenimą atstatyti į normalias vėžes. Atkreiptas tinkamas dėmesys ir į prekybą bei amatus. Atsiradusiai spragai pašalinti atitinkamų įstaigų jau šis tas padaryta, paruošiant naujus darbininkų kadrus. Lieuviams nuo šiol atsiveria dvi naujos darbo sritys, būtent, — prekyba ir amatai. Tai be galo platūs horizontai, kuriuose tūkstančiai lietuvių gaus darbo. Šiandien mums belieka tik viena — drąsiai kibti į šiuos verslus. Paėmę į savo rankas prekybą ir amatus, savo žemėje jausimės dar jaukiau ir tvirčiau. Tačiau, reikia prisipažinti, nemaža lietuvių kažkodėl į verslus dar žiūri skersai. Tą blogą nuomonę reikia su šaknimis išrauti. Prekyba ir amatai yra toks pats garbingas darbas, kaip ir valdininko, ūkininko ir pan. Darbo vertė priklauso nuo to, kiek į tą darbą įdedama sielos, meilės. Lietuviai tėvai, gerai suprasdami tautos gyvybinius reikalus, turi į tai atkreipti reikiamą dėmesį ir savo vaikus leisti mokytis prekybos ar kurio kito amato. Mūsų šaliai šiose srityse reikalingi tūkstančiai kvalifikuotų darbininkų, ir todėl besimokantiems prekybos ir amatų — ateitis užtikrinta.

# Lietuviai!

## *darbas yra duona!*

Per bolševikiškų padegėjų niekšingą viešpatavimą ir nesuvaldomumą daugelis jūsų neteko darbovičių. Jų atstatymas gali vykti tik iš lėto.

Kol Lietuvoje dar visiems darbo nepakanka, vokiečių kariuomenė duoda jums galimybės dirbti kaimyniniuose Rytprūsiuose. Darbo atlyginimo atžvilgiu jūs ten būsite visiškai lygūs vokiečių darbininkams ir galėsite paremti savo artimuosius savo sutaupomis. Vokiečių kariuomenė laukia, kad visi sveiki nevedę lietuviai, vyrai ir moterys, pirmoje eilėje bedarbiai, įrodys savo pasiryžimą atsikurti užsiregistruodami darbui. Padėti atsistatyti galite tik darbu! Kas tačiau nenori dirbti, tas negali reikalauti duonos!

Žinių apie darbo sąlygas ir kita gausite artimiausiame verbavimo punkte.

# Kaip vokiečių kariai kovojo Stalino linijoj

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Atkaklių kovų metu Stalino linijoje prie Opočkos vokiečių puolančios dalys liepos 14 d. susidūrė su stipriai įrengtomis lauko pozicijomis ir betoniniais įtvirtinimais. Atgabenus sprogstamosios medžiagos, sovietų betoniniai įrengimai buvo išsprogdinti. Du iš dešinės ir kairės buvę **betoniniai įrengimai buvo paimti šturmu, ir tuo būdu buvo pralaužta Stalino linijoje apie 600 metrų platumo spraga, kurią iš paskui puolančios vokiečių kariuomenės dalys dar žymiai praplėtė.**

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Vokiečių smingamiesiems junginiams Stalino linijos Dniestro ruože apmėčius bombomis stiprius įtvirtinimus, smogiamosios pėstininkų dalys liepos 13 d. pradėjo pulti bolševikų apsigynimo lizdus prie Mohilevo Podolsko. Tačiau vokiečių pėstininkams vos tik valtimis per Dniestrą išsikėlus, prieš juos pasipylė smarki artilerijos ir kulkosvaidžių ugnis. Vienas smogiamasis dalinys nuėjo per klampią balą ir brisdamas vandeniu, dažnai siekiančiu iki krūtinės, slėpdamasis tankiuose nendrynuose pasiekė reikalingą vietą. Susibūręs vienoje sodyboje šis vokiečių dalinys apšaudė kitus arti buvusius sovietų apsigynimo lizdus tol, kol iki tos vietos prisimušė kitos pėstininkų grupės ir tuomet bendromis jėgomis pasisekė sunaikinti visas šiame Dniestro ruože buvusias bolševikų gynimosi pozicijas.

### ISPANIJOJ BUVO ATLAIKYTOS GEDULINGOS PAMALDOS UŽ NUŽUDYTUS LIETUVOJE KAT. KUNIGUS

**Granada, VII. 14. ELTA.** Už sovietų nužudytus Lietuvoje katalikų kunigus čia buvo atlaikytos gedulingos mišios, kurių išklausė valdžios ir Falangos viršūnės.

**Helsinkis. E.** Suomijos valstybės prezidento aktu Kroatijos valstybė pripažinta de jure. Užsienių reikalų ministerija šiam nutarimui įgyvendinti jau padarė reikalingų žygių.

### NE VISI VOKIEČIŲ PILIEČIAI ATVYKO Į PASIKEITIMO VIETĄ

**Berlynas, VII. 14. ELTA.** Dėl vakar dieną įvykusio vokiečių ir sovietų diplomatinių atstovų ir Reicho bei Sovietų Sąjungos piliečių susikeitimo Berlyno politiniuose sluoksniuose patiriama, kad tam tikro skaičiaus iki šiol Sovietų Sąjungoje gyvenusių vokiečių trūksta. Manoma, kad įvyko tai ne dėl smurto veiksmų, o dėl transporto sunkumų. Kaip toliau patiriama, ryšium su tuo vietoje trūkstančių Reicho vokiečių bus sulaikytas atitinkamas skaičius sovietų piliečių, kurie oficialiais pareiškimais siekia maždaug 50 žmonių. Tolimesnis likusiais žmonėmis pasikeitimas, kaip pastebima Wilhelmstrasėje, tebevyksta.

# Liudijimai apie bolševikų klastą

## Įdomūs dokumentai apie pogrindinę sovietų diplomatų veiklą

Ryšium su karo paskelbimu bolševikams, vokiečių vyriausybė paskelbė eilę politinio ir karinio pobūdžio dokumentų, įrodančių klastingą sovietų veiklą prieš Didžiąją Vokietiją. Vienas iš tų dokumentų yra „Vokiečių Reicho vidaus reikalų ministerio ir SS šefo bei vokiečių policijos vado pranešimas vyriausybei“, kuriame be kitko apibūdinama, kokiu būdu sovietų diplomatai Berlyne dirbo taikos ir santykių su Reichu griaunamąjį darbą. Apie tai minimajame dokumente pažodžiui šitaip rašoma:

„Pasirašius paktą bolševikų ypatingoji špionažo tarnyba pradėjo veikti kuone provokuojamai. Su savo beatodairiais metodais jinai nuėjo tiek toli, kad savo šnipinėjimo darbui kuo plačiausiai panaudojo sovietų diplomatines atstovybes Reiche, pirmoje eilėje sovietų ambasadą Berlyne. Prieš kurį laiką atšaukus iš Berlyno anuometinį sovietų ambasadorių Škvarcevą ir pakeitus jį Dekanozovu, pasidarė taip, kad šitas pakeitimas buvo kartu ženklas dar labiau sustiprinti politinį, ūkinį ir karinį šnipinėjimą. Dekanozovas, Stalino patikėtinis, Maskvoje buvo NKVD žvalgybos skyriaus viršininkas, kuriam priklausė ir GPU ypatingosios žvalgybos skyrius. Jis iš Maskvos atsivežė uždavinį išplėsti patikėtinių tinklą, įsibrauti į Reicho valdžios įstaigas ir pirmoje vietoje gauti žinių apie vokiečių karinį pajėgumą ir operatyvinius planus. Jo ištikimas pagalbininkas buvo GPU valdininkas, vadinamasis „ambasados patarėjas“ Kobulovas, kuris, be atodairos išnaudodamas savo eksteritorialinę padėtį, išplėtė gyvą veikimą špionažo srityje. Bolševikų špionažas Vokietijoje turėjo tikslą gauti ne tik karinių žinių, bet ištirti ir politinius Reicho planus; jis taip pat stengėsi sudaryti slaptų radijo siųstuvų tinklą visose Vokietijos vietose, kurios pagal komplikuotą šifro sistemą perduotų Sovietų Sąjungai naudingas žinias. Tokiu tai būdu nuo 1940 metų buvo sumobilizuota didžiulė špionažo aparatūra, kuri buvo palaikoma stačiai neįsivaizduojamais piniginiais ištekliais“.